

Kredilerdeki tırmanış cari açığı tetikledi

Türkiye'nin cari işlemler hesabı açığı, yılın ilk 5 ayında, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 121.3 artarak, 37 milyar 274 milyon dolara yükseldi. Açığı tetikleyen en önemli unsur ise tasarruflardaki düşüşler ve tüketimin tırmanması oldu

Merkez Bankası tarafından açıklanan 2011 yılı Mayıs ayına ilişkin ödemeler dengesi verilerine göre, cari açık 2011 yılı Ocak-Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 20 milyar 435 milyon dolar artış gösterdi. Geçen yılın ilk 5 ayında, cari açık 16 milyar 839 milyon dolar düzeyindeydi.

Geçen yıl Mayıs'ta 2 milyar 944 milyon dolar açık veren cari işlemler hesabında, bu yılın aynı ayında 7 milyar 753 milyon dolar açık meydana geldi. Cari işlemler açığının artmasında dış ticaret açığındaki artış etkili oldu.

TURİZM GELİRİ 6 MİLYAR DOLAR

Hizmetler Dengesi kalemi altındaki turizm gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 21,3 artışla 6 milyar 135 milyon dolara ulaştı. Turizm giderleri de yüzde 17,3 artarak, 2 milyar 34 milyon dolara yükseldi. Bu dönemde yatırım geliri dengesinin altında yer alan 'doğrudan yatırımlar', 'portföy yatırımları' ile faizlerden oluşan 'diğer yatırımlarda' gerçekleşen toplam net çıkış, ilk beş ayda 3 milyar 905 milyon dolar olarak gerçekleşti. 2010'un aynı döneminde tutar, 2 milyar 850 milyon dolar düzeyindeydi.

BORÇ SENETLERİNE YOĞUN İLGİ

Yurt dışında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarıyla ilgili olarak bankacılık sektörü, Mayıs ayında yapılan 500 milyon dolar tutarındaki menkul kıymet ihracıyla birlikte yılın ilk beş ayında toplam 2,3 milyar dolar yurt dışında tahvil ihracı gerçekleştirdi. Yurt dışı yerleşiklerce Mayıs ayında 1 milyar 107 milyon doları tutarında devlet iç borçlanma senetleri (DİBS) satımı gerçekleştirildi. Buna rağmen, ilk beş ayda toplam 9 milyar 424 milyon doları tutarında DİBS alımı yapıldı. Geçen yılın Ocak-Mayıs döneminde bu tutar, 4 milyar 991 milyon dolar düzeyindeydi.

Öte yandan, bankacılık sektörünün yurt içi menkul kıymet ihraçlarıyla ilgili olarak, yurt dışı yerleşikler ilk beş ayda 77 milyon dolar tutarında net alım yaptı.

7 milyar aşan banka harcaması

Bankacılık sektörünün net kredi kullanımı, Ocak-Mayıs döneminde 7 milyar 24 milyon dolar oldu. Geçen yılın aynı döneminde net kredi kullanımı 2 milyar 716 milyon dolar düzeyindeydi. Bankaların 2011 Ocak-Mayıs dönemindeki net kredi kullanımının, 2 milyar 188 milyon doları uzun, 4 milyar 836 milyon doları kısa vadeden oluştu. Merkez Bankası'nca açıklanan 2011 yılı Mayıs ayına ilişkin ödemeler dengesi verilerine göre, cari işlemler hesabı, yılın ilk 5 ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 20 milyar 435 milyon dolar artarak, 37 milyar 274 milyon dolar açık kaydetti.

Türk Lirası mevduatı düştü

Yurtdışı bankaların yurtiçi bankalar nezdinde tuttıkları yabancı para mevduatları söz konusu dönemde 2 milyar 44 milyon dolar arttı, Türk Lirası mevduatları ise 5 milyar 616 milyon dolar azalış kaydetti. Finans hesaplarının son kalemi olan rezerv varlıkların içinde bulunan resmi rezervler, Mayıs ayında 3 milyar 33 milyon dolar artarak ilk beş aylık dönemde 8 milyar 169 milyon dolara ulaştı. Mayıs ayındaki artışın temel nedeni, bankaların Merkez Bankası nezdinde tutmak zorunda oldukları yabancı para mevduat hesaplarındaki artış oldu.

Yurtdışından yatırımlar büyüyor

Sermaye ve Finans Hesapları kapsamında, portföy yatırımları 2010'nun ilk 5 aylık dönemine kıyasla 7 milyar 518 milyon dolardan 14 milyar 836 milyon dolara yükseldi. Yurt dışında yerleşik kişilerin yurt içinde yaptıkları net yatırımlar, ilk beş aylık dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre 3 milyar 35 milyon dolar artarak, 5 milyar 613 milyon dolara yükseldi. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde gerçekleştirdiği net gayrimenkul yatırımları, 1 milyar 86 milyon dolara ulaştı. Yurt içinde yerleşik kişilerin, yurt dışında yaptıkları net yatırımlar da bu dönemde net 1 milyar 204 milyon dolar tutarında gerçekleşti. Yurt dışında yerleşik kişiler, hisse senedi piyasasında Mayıs ayında 193 milyon dolar tutarında satımla birlikte ilk beş ayda 649 milyon dolar net satım yaptı.

Merkezi tedbire rağmen

Bankacılık sektörünün net kredi kullanımı, bir önceki yılın aynı döneminde 2 milyar 716 milyon ABD doları olmuşken, bu yılın aynı döneminde 7 milyar 24 milyon dolara yükseldi. Diğer sektörler ise bir önceki yılın aynı döneminde 3 milyar 287 milyon dolar net kredi ödeyicisi konumunda iken, bu yılın aynı döneminde 3 milyar 480 milyon dolar tutarında net kredi kullanıcısı oldu. Merkez Bankası piyasayı soğutma adına munzam karşılıkları arttırma yönünde karar almıştı. Özellikle tüketici ve konut kredilerine sınırlama getirilirken bankalardaki kredi artışı bu önlemi etkisiz kılmış görünüyor.

Tüketimdeki artışlar mali dengeyi bozuyor

Merkez Bankası Danışmanı Zafer Yükseler'in hazırladığı çalışmada, son dönemde yükselen cari açığı, hızlı büyümeye bağlamanın gerçekçi olmadığı belirtildi ve büyümenin de temelini oluşturan tüketimin etkisine dikkat çekildi. Çalışmada, '2005-2010 döneminde, Türkiye'de cari işlemler açığının yükselmesinin temel nedeni tasarruf oranındaki düşüş. Bu durum, yurtiçi talep ağırlıklı büyüme stratejisi uygulayan Yunanistan, İspanya, İtalya ve ABD gibi ülkelerde de açıkça görülmektedir' değerlendirmesine yer verildi.

TASARRUFLAR AZALDI

1997-2010 döneminde cari denge, mal ticareti dengesine bağlı hareket etti ve Türkiye bu dönemde kronik olarak cari işlemler açığı verdi. Bu dönemde, cari açık, GSYH'nin ortalama yüzde 2,9'u oranında seyretti. Cari işlemler performansında önemli faktörlerden yatırım ve tasarruf oranlarına bakıldığında da Türkiye'deki tasarruf açığı dikkati çekti. 2009 sonunda yaklaşık 14 milyar dolar olan cari açık, 2010 yılı sonunda 47,6 milyar dolara çıktı. 2011 yılı itibarıyla cari açıkta artış hızının sürmesi nedeniyle ekonomi yönetimi soğutma tedbirlerini hayata geçirmeye başladı.

Kaynak: <http://yenisafak.com.tr/Ekonomi/?i=329481>